

Osoko bilkura

Baionako Herriko Etxean, 2016ko ekainaren 24an

Urrutia, Andres, euskaltzainburua,
Videgain, Xarles, buruordea,
Arejita, Adolfo, Iker sailburua,
Coyos, Jean-Baptiste, Jagon sailburua,
Arkotxa, Aurelia,
Davant, Jean-Louis,
Iñigo, Andres,
Kaltzakorta, Jabier,
Lakarra, Joseba,
Oihartzabal, Beñat,
Oñederra, Miren Lourdes,
Peillen, Txomin,
Toledo, Ana,
Uribarren, Patxi eta
Zabaleta, Patxi.

Lobera, Gotzon,
Mujika, Alfontso,
Osa, Erramun,
Urkia, Miriam eta
Zabaleta, Joseba
zegozkien gaietan.

Ezin etorria adierazi dutenak: Sagrario Aleman, Jose Irazu "B. Atxaga", Xabier Kintana, Andoni Sagarna, Patxi Salaberri, Joan Mari Torrealdai eta Mikel Zalbide.

Ahalak: Sagrario Alemanek ahala Andres Iñigori; Jose Irazu "B. Atxaga" ahala Andres Urrutiari; Xabier Kintanak ahala Andres Urrutiari; Andoni

Sagarnak ahala Andres Urrutiari; Patxi Salaberri ahala Andres Urrutiari; Joan Mari Torrealdai ahala Andres Urrutiari; Mikel Zalbidek ahala Andres Urrutiari.

Batzarra Baionako Herriko Etxeko udalbatzaren bilera-gelan hasi da goizeko 09:30ean, ezkerreko zutabearen ageri diren euskaltzainak bertan direla. Hasieran, Yves Ugalde Baionako auzapezaren alboko eta Kultura ordezkariak, A. Urrutia euskaltzainburuak eta X. Videgain buruordeak hurreraturiko euskaltzainak agurtu eta ongi etorria egin diete.

Ondoren, euskaltzainburuak etorrikoen zerrenda eta ahalak irakurri ditu. Gauzak horrela, quoruma bade-la egiaztatu eta gero, Euskaltzaindiaren ekaineko Osoko bilkurari hasiera eman zaio.

Xabier Kintana idazkariak osasun arrazoiengatik hurreratzeko modurik izan ez duenez, A. Urrutia euskaltzainburuak Arautegiko hogeita laugarren artikulua irakurri du: "Idazkaria falta denean, azkenengo izendatua izan den euskaltzain osoak egingo du haren lana". Jabier Kaltzakorta euskaltzain osoa izendatua izan den azkenengo euskaltzaina denez gero, gaurko Osoko bilkuran berak egingo du idazkariari dagokion zeregina.

Euskaltzainek Osoko bilkurara aspaldiko partez etorri den B. Oihartzabal euskaltzainari harrera egin diote. B. Oihartzabal bileran izan da ia bukatu arte eta atsegin handia hartu duela adierazi du.

1. Osoko bilkurako (2016-05-27) bilera-agiria onartzea, hala erabakiko balitz.

A. Toledo euskaltzain osoak 5. orrialdean bi zuzenketa egin ditu. Batetik, "Literaturako autore eta..." idatzia "kontakizunetako" berbagatik ordezkatzea eskatu du. Bestetik, *Genobeba Bravantekoa* edo *Auñamendiko Lorea* bilera agirian gaizki jasota dago *Auñemendi* da eta. Bi zuzenketak onartu egin dira Osoko bilkuran.

A. Urrutiak bestelako oharrik dagoen galdetu du. Ez da egon, beraz, A. Toledo euskaltzainak eginiko bi zuzenketak barruratu ostean, bilera-agiria onarturik geratu da.

2. Euskal Herria izena. 139. araua. Itzulpena (frantsesez). Aurkezturiko iruzkinak aztertu eta erabaki.

X. Videgainek Gernikako Kultur Etxean aurkeztutako testuari zuzenketak egin dizkio A. Iñigo euskaltzainak eta horiek guztiak jaso ditu X. Videgainek gaur aurkeztu duen azkeneko bertsioan. Horietaz gain, bilkuran A. Iñigok Joan Perez de Lazarragaren (2. orrialdea) poemaren orrialdeei buruzko aipamena frantsesez jar dadin proposatu du. Hala egitea erabaki da Osoko bilkuran.

Gauzak horrela, bestelako oharrik egon ez denez, itzulpena onartu da. Frantsesezko eta gaztelaniazko bi itzulpenak batera eskainiko dira Euskaltzaindiaren webgunean.

3. Oinarrizko hiztegi juridiko-parlamentarioa (II). Aurkezturiko iruzkinak aztertu eta erabaki.

Aretora M. Urkia Hiztegi Batuko lantaldeko burua eta Gotzon Lobera "Oinarrizko hiztegi juridiko-parlamentarioa" bateratzeko lantaldeko koordinatzailea sartu dira.

Maiatzeko Osoko bilkuran *glosario* / *glosategi* formei buruzko datuak bilduko zituela agindu zuen lantaldeak, eta hala egin du. Bileran aurkeztu dira erabilerak eta, eztabaidaren ondoren, erabakia 3. itzulirako uztea onartu da. Bide batez, lan-

taldeak berak proiektuaren izena aldatzea proposatua zuen, jatorrizkora bueltatuz, eta ontzat eman da: “Oinarrizko hiztegi juridiko-parlamentarioa”.

Gernika-Lumon, 2016ko apirilaren 29an, eginiko Osoko bilkuran aurkezturiko zerrendari A. Iñigo eta P. Uribarren euskaltzainek oharrak aurkeztu dizkiote. Gaurko bilkuran, A. Iñigok egindako oharrei banaka erantzun diete lantaldeko kideek.

‘acción de la Diputación Foral’-en euskal formak bikoiztea proposatzen zuen A. Iñigok, lehendik onartutako *foru(-)aldundi* eta *foru(-)diputazio*ren bidetik. Lantaldeak *foru(-)diputazio* soiltzea proposatu du, bakarra aski delakoan, baina Nafarroan hala bakarrik darabiltenez, eztabaidaren ondoren, *foru(-)aldundi (EAE)* eta *foru(-)diputazio (Nafarroa)* jasotzea onartu da. Eta, ondorioz, ondoko oharretan azaldu diren forma eratorri guztiak ere bikoiztu egingo dira.

‘acordar la inadmisión’ ez onartzea erabaki proposamenaren ordez *ez(-)onartzea erabaki* behar duela esan du A. Iñigok, nominalizazioaren bidetik, *ez(-)onartze* soilarekin simetria mantenduz, eta hala onartu du lantaldeak. Dena den, bukaeran nominalizazioa berrikusiko da eta orduan aurkeztuko da behin betiko proposamena; ‘actividad mercantil’-en ordain gisa *merkataritza(-)jarduera* eta *jarduera profesional* zeuden, eta lehenengo ordaina bakarrik uztea onartu da; ‘asesor/a del grupo parlamentario’ *legebiltzar(-)taldeko bozeramaile*, *parlamentu(-)taldeko bozeramaile* gisa zetorren, *aholkulari* beharrean, lantaldearen huts baten ondorioz. Zuzendu da eta horren berri eman da bilkuran; ‘asiento en la Mesa’ *Mahaiko eserleku* bakarrik ageri zen zerrendan, eta *Mahaiko jarleku* gehitzea falta zen. Hala onartu da; ‘Boletín Oficial de Navarra’: *Nafarroako Aldizkari Ofizial* falta dela jakinarazi du A. Iñigok. Lantaldeak azaldu du erakunde bakarrak erabilitako formak (eta hau kasu horietako bat da) oraindik ez dituela aurkeztu. Bide batez, aldizkari ofizial guztiak jasoko direla jakinarazi du lantaldeak; ‘Casa de Juntas de Gernika’ mugatua dator zerrendan, eta *Gernikako Batzar Etxe* izan beharko luke. Oharra onartu da; ‘Comisión de Reglamento y Gobierno Interior’ eta ‘Comisión de Reglamento, Instituciones y Gobierno’ formen euskal ordainen idazkeraz egin ditu oharrak A. Iñigok, elkarrekin sistematikotasuna eskatuz. Lantaldeak, gaia aztertzean, ikusi du forma horiek ez direla zerrenda honetan nahitaez sartu beharrekoak eta, beraz, biak isiltzea proposatu du. Hala onartu du Osoko bilkurak.

Hutsa zegoen ‘constitución de las nuevas Juntas Generales’ sarreran, *eratze* beharrean *eratu* baitzeturten. Oharra onartu eta zuzendu duela esan du lantaldeak.

‘convocatoria’: *deialdi* proposatu du lantaldeak, eta *dei* gehitzea eskatu du ohar-

gileak, *atseden* eta *atsedenaldi* kasuan egin den bezala. Lantaldeak azaldu du *dei* ‘llamamiento’ adierazteko jaso dagoela eta, beraz, *deialdi* hutsa jasotzea berresten duela. Onartu egin da; ‘credencial de electo’ adierazteko *hautetsi(-)egiaztagutun* proposatu du lantaldeak, eta *egiaztagutun* Hiztegi Batuan falta dela ohartarazi du A. Iñigok. Arrazoi duela erantzun dio lantaldeko koordinatzaileak. Dena dela, badira hainbat forma Hiztegi Batuan jaso ez direnak eta, P. Uribarren euskaltzainak egindako oharra kontuan hartuta, uztailako bilkuran aurkeztuko ditu lantaldeak Hiztegi Batuan sartzeko eskatuko dituen forma berriak.

‘infracción’ en euskal ordaina *arau(-)hauste* gisa jaso du lantaldeak, eta ohargileak aipatu du Hiztegi Batuak *arau-hauste* jaso duela, marratxoz lotuta. Lantaldeak argitu du Euskaltzaindiaren Hiztegiaren 2. itzulia lantzean forma hori aldatzea onartu zela, gaizki jaso zegoelako. Beraz, oraindik sarean eguneratua ikusten ez bada ere, euskal forma arautua *arau(-)hauste* da. Hala onartu da; ‘Mesa del Parlamento’ erdal formarentzat hiru euskal ordain jaso dira, erakundeak kontuan hartuz, baina *Batzar Nagusietako Mahai* kentzeko eskatu du ohargileak eta lantaldea bat etorri da proposamenarekin. Forma hori zerrendatik ezabatzea onartu da; ‘miembro de la Comisión’: *batzordeko kide* jaso du lantaldeak, eta Hiztegi Batuak *batzordekide* onartu duela aipatu du A. Iñigok. Bide beretik, *gubernuko kide* ere *gubernukide* egin beharko litzatekeela aipatu du, hau Hiztegi Batuan ageri ez bada ere. Lantaldeak aipatu du ez direla bakarrak, *ganberako kide* ere ageri baita zerrendan. Osoko Bilkurak onartu du *batzordekide* egitea, baina besteak, oraingoz behintzat, bere horretan uztea erabaki da; ‘norma reguladora de la Administración parlamentaria’: *administrazio parlamentarioaren arau* gisa jaso da, eta *erregulatzaile* falta dela aipatu du A. Iñigok. Pleonasma baten aurrean gaudela aipatu du lantaldeak. Hiztegi Batuak, gainera, “erregulatzaile h. arautzaile” jaso du eta, orduan, “arau arautzaile” aterako litzateke. Edozein kasutan, sarrera hori ken daitekeela aipatu du lantaldeak eta onartu egin du Osoko Bilkurak; ‘omisión’: *ez(-)egite* proposatu du lantaldeak eta ohargileak Hiztegi Batuan *ez-egiteko* jaso dela aipatu du. Euskaltzaindiaren Hiztegiak, hala ere, *ezegiteko* onartu du 2. itzuli honetan, beste adiera batean bada ere. Guztia bukatzean nominalizazioa berrikusikoenez, orduan proposatuko dira behin betiko formak; ‘Parlamentario/a Foral’ eta ‘Parlamentario/a Foral electo/a’ letra larriz daudela ohartarazi du ohargileak, beste batzuk letra xehez daudenean. Arrazoi duela aipatu dio lantaldeak, baina, Gernikako Osoko bilkuran onartu zenez, letra xehe-larrien auzia zerrenda osoa amaitzean berrikusiko dela gogorarazi du; ‘percepción’: *ordainsari* nahasgarria dela aipatu du ohargileak. Lantaldeak arrazoi duela aipatu du, gainera ‘retribución’ ere hala jaso da. ‘percepción’ *hartzeko* (iz.)

gisa jasotzea proposatu du, *Hiztegi Batuak* jaso duena. Hala onartu da; ‘registro de documentos parlamentarios’: *agiri parlamentarioen erregistro* ageri da zerrendan, baina beste sarrera batzuetako prozedura aplikatuz, *dokumentu parlamentarioen erregistro* ere beharko lukeela ohartarazi du A. Iñigok. Bat etorri da lantaldea oharrarekin; ‘votar’: *bozkatu* proposamenari *boza eman* ere gehitzeko eskatu du ohargileak, Hiztegi Batuaren bidetik. Lantaldeak azaldu du Hiztegi Batuan egoteak ez duela nahitaez proiektu honetan aukera guztiak sartzeari eskatzen, bereziki Administrazioan *bozkatu* besterik ez badabil. Lantaldearen proposamena onartu da eta *bozkatu* bakarrik utzi da zerrendan.

Honekin A. Iñigoren oharrak aztertzea bukatutzat eman da. Patxi Uribarrenek egingandakoak uztaileko Osoko bilkurarako uztea onartu da, forma berriekin lotuta baitatoz, eta lantaldeak zerrenda bukatzean aurkeztekoak dituelako.

4. Oinarrizko hiztegi juridiko-parlamentarioa (III). Aurkeztu.

Aurreko puntua jorratu ostean, hirugarren zerrenda aurkezteari ekin zaio. 252 erdal forma eta 266 euskal ordain biltzen ditu zerrenda berri honek.

B. Oihartzabal euskaltzainak ohar bat egin du lantaldeak Baionako Osoko bilkuran aurkeztutako zerrenda berriaren gainean. Euskaltzainburuak erantzun dio esanaz zerrenda hori Osoko bilkurari aurkeztu zaiola, euskaltzainek beren oharrak egin ditzaten, eta epea emango zaiela horretarako. Epea uztailaren 15ean amaituko da.

Betiere, Osoko bilkuraren aurreko bileretan esanikoa, batez ere Iruñeko Osoko Bilkurakoa, gogora ekarri du G. Loberak.

J. Lakarra euskaltzainak galdetu du ea zer itxaro duten botere legegileek Euskaltzaindiarengandik eta zein den haiei begira Euskaltzaindiak egin beharrekoa. G. Loberak erantzun du esanaz, Iruñeko Osoko bilkurari azaldu eta beronek onartutako irizpideei jarraituz, une honetan lantaldeak Baionan aurkeztutako zerrenda dela hasieran adostasunik txikiena zuena. Betiere, G. Loberak argitu du lantaldeak Euskaltzaindiaren Osoko bilkurari aurkezten dizkion zerrenda guztiak badutela lantaldeko kide guztien ahobatezko onarpena. Areago, lantaldeko kide guztien onarpena jaso ez duten sarrerek isildu egin dira eta ez zaizkio Osoko bilkurari aurkeztu.

Beste alde batetik, lantaldeko koordinatzaileak azaldu du botere legegileek Euskaltzaindiaren babesa behar dutela, eurek erabiltzen dituzten euskal ordainen gainean. Hori ez ezik, G. Loberak nabarmendu du egoera ezin hobea dugula une

honetan, hogeita hamaraka urte igaro eta gero, Hego Euskal Herriko bost botere legegileek darabilten hiztegi parlamentarioa bateratzeko. Horrek eragin on-ona izango du euskararako, hala estandarizazioaren ikuspegitik nola normalizazioaren aldetik. Erakunde bakar batek darabiltzan sarrerei dagokienez, berriz, sarrera horiek finkatzeak lagunduko du, bihar-etzi edonork erabili nahi baditu, orain finkatutako formatik abiatu ahal izango delako, eta horrek berealdiko garrantzia izango duelako batasunaren bidean.

G. Loberak amaitu du eskerrak emanaz euskaltzain guztiei, eta bereziki ohargile guztiei, lantaldeari eskainitako arretagatik.

11:15 direnean bilera eten eta kazetariei harrera egin zaie. Euskaltzainen familia-argazkia egin ondoren euskaltzainburuak Euskaltzaindiaren jarduna azaldu du euskaraz. Baionako alkatearen ordezkariak Baionak euskararekiko duen konpromisoa azpimarratu du frantsesez. X. Videgainek hizkuntza berean euskaltzainen eta Euskaltzaindiaren egitekoak adierazi ditu. Era berean, Euskaltzaindiak duen presentziaz edo ikusgarritasunaz eta, batez ere, Ipar Euskal Herriko euskaltzainen gainean hitz egin du. Bilerara etorri diren A. Arkotxa, T. Peillen, J.-L. Davant, J.-B. Battittu Coyos, B. Oihartzabal eta Udaletxetik hurbil bizi den euskaltzain zaharra den P. Xarriton aipatu ditu bereziki. Hitzaldi labur hauen ondoren euskaltzainek berriro ekin diote Osoko bilkurari.

5. Goi Erdi Aroko pertsona-izenak (Europako mendebaldea) (Iberiar penintsulako musulmanak izan ezik). Aurkezturiko iruzkinak aztertu eta erabaki.

Puntu honi dagokionez, E. Osa idazkariordeak argitu du oharrak-eta egiteko epea zabalik dagoela, datorren astelehenean, ekainaren 27an amaitzen baita. Ondorioz, puntu hau uztaileko Osoko bilkurarako laga da.

6. Erdal hitzak eta izen berezien baliokide diren adierazpenak deklinatzeko jarraibideak txostena aurkeztu.

Aretora A. Mujika Exonomastika batzordearen idazkaria sartu da. Honek, Exonomastika batzordeak paraturiko txostena, 2016ko apirilaren 29an aurkezturiko oharrak eta eginiko iradokizunak kontuan hartzen dituen, azaldu du.

A. Mujikak azaldu duenez, Exonomastika batzordeak kontuan hartu ditu A. Sargarnak eta M. L. Oñederrak idatziz egindako oharrak, eta ohar horien arabera egin ditu aldaketak testuan, hau da, proposatzen diren bi araugaietan. Dena dela, siglei buruzko oharrei dagokienez, batzordeak uste du ezin dela gaia behar bezala azaldu ohar gisa, gaia osorik azaldu behar baita ondo ulertuko bada. Horregatik, kendu egin ditu araugaien testuan agertzen ziren siglak, ez baitagozkio araugaien mamiari. Nolanahi ere, siglen deklinabidea zalantzak sortzen dituen gaia denez, batzordeak uste du komeni dela gai hori berariaz lantzea eta Euskaltzaindiak irizpideak ematea. Horregatik, Osoko bilkurari gaiari heldzea eskatu dio eta prest agertu da, Osoko bilkurak egoki baleritzo, Exonomastika batzordeak aurrean bat egin eta Osoko bilkurari aurkezteko.

Araugaien testuari egindako aldaketak banan-banan azaldu dira, eta bana-ban den txostenean nabarmenduta agertzen dira zein diren aldaketak jatorrizko testuarekiko. Oharrak kontuan hartuta egindako aldaketez gainera, apirileko Osoko bilkuran P. Uribarrenek ahoz egindako eskaera onartu du batzordeak, eta laburpen bana erantsi die bi araugaiei.

Gauzak horrela, gaur aurkezturiko txostenari ohar eta iruzkinak egiteko aldia ireki da. Epea uztailaren 15ean, ostiralean, amaitzen da. Aldaketa- edota gehitze-proposamenak idazkariordeari bidali beharko zaizkio.

7. Esku artekoak.

7.1. Eusko Ikaskuntzaren Manuel Lekuona Saria 2016. Sari honetarako J.-L. Davant euskaltzain emeritua aurkeztea erabaki du Zuzendaritzak, 2016ko ekainaren 21ean harturiko erabakiaren arabera.

Bestelako proposamenik ez da egin. Ondorioz, Zuzendaritzak eginiko proposamena berretsi du Osoko bilkurak.

7.2. Hurrengo bilkurak. Uztailaren 22an, ostiralean, goizeko 10:00etan, Osoko bilkura egingo da Gasteizen, Arabako Foru Aldundiaren egoitzan. Osoko bilkura honetan, besteak beste J. Lakarrak Euskal Hiztegi Historiko Etimologikoan eginiko aurrerapenak aurkeztuko ditu.

8. Azken ordukoak

A. Urrutia euskaltzainburuak gogora ekarri duenez, Euskaltzaindiko langileen ordezkariak euskaltzain oso guztiei idatzi bat bidali diete. Arautegiaren eta Barne-erregelen arabera langileekiko guztia Zuzendaritzari badagokio ere, argibideak eman behar direla iritzi dio. Horrela, Zuzendaritzak eman dituen urratsak azaldu ditu. Horretarako, P. Zabaleta euskaltzainak hitza hartu du (Euskaltzaindiaren eta langileen ordezkarien artean eraturiko batzorde Parekidean Akademiaren aholkularia da).

P. Zabaletak jakinarazi du Euskaltzaindiaren Zuzendaritzak langileen ordezkariak berezko Lan-Hitzarmen baterako zirriborroa aurkeztu diela. Aurkezturiko hitzarmen zirriborroa ekarpenetara irekia dago eta langileen soldatetan inolako jaitzietarako ez du aurreikusten, azken hau legez kontrakoa litzatekeelako. Zirriborroak, etorkizunean egin daitezkeen igoerak erakundeak aldi-aldi dituen baliabideekin lotzea aurreikusten du bakar-bakarrik. Era berean, zirriborro horri langileen ordezkariak ez diotela inolako ohar edo zuzenketarik aurkeztu eta, esperotako ekarpenak beharrean, euskaltzainei igorritako mezua etorri dela esan du.

Bidaliriko idatzi horretan, duela bost urte arte indarrean egon zen Enpresa Akordioa oraindik indarrean dagoela adierazten da. Era berean, zenbait salaketa pertsonal ere egiten dira. Gauzak horrela, langileen ordezkariak, ELA sindikatua aholkulari dutela, gaia Laneko Gatazkak Ebazteko Borondatezko Prozedurei buruzko Lanbide Arteko Akordiora (GEP) eramatea erabaki dute. GEPEk datorren astean, ekainaren 29an, asteazkenean, bi aldeak deitu ditu. Horren ondoren, Zuzendaritzak

zein urrats egin dezakeen aztertuko du.

Zuzendaritzak, langileek bidalitakoari erantzutea erabaki zuen, 2016ko ekainaren 21ean harturiko erabakiaren arabera. Idatzian, soldatak jaisteko inolako asmorik ez duela, inoiz ez duela halakorik adierazi, elkarrizketarako, adostasunera iristeko eta lan-hitzarmen propio bat hezurmamitzeko borondatea duela berresten du.

Eta beste aztergairik ez dela, 12:40 direnean Osoko bilkura bukatutzat eman da.

Andres Urrutia Badiola,
Euskaltzainburua

Jabier Kaltzakorta Elortza,
Aldian aldiko idazkaria